ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 23ης Οκτωβρίου 2002 *

Στην υπόθεση Τ-6/01,

Matratzen Concord GmbH, πρώην Matratzen Concord AG, με έδρα την Κολονία (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον W.-W. Wodrich, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενου από τους A. von Mühlendahl, G. Schneider και E. Joly,

καθής,

έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα):

Hukla Germany SA, με έδρα το Castellbispal (Ισπανία),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή κατά της αποφάσεως του δευτέρου τμήματος τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) της 31ης Οκτωβρίου 2000 (συνεξετασθείσες υποθέσεις R 728/1999-2 και R 792/1999-2), αφορώσας διαδικασία ανακοπής μεταξύ της Hukla Germany SA και της Matratzen Concord GmbH,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τον M. Βηλαρά, Πρόεδρο, τη V. Tiili και τον P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 16ης Μαΐου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Στις 10 Οκτωβρίου 1996 η προσφεύγουσα υπέβαλε την υπ' αριθ. 395632 αίτηση καταχωρίσεως λεκτικού κοινοτικού σήματος (στο εξής: αίτηση) ενώπιον του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέ-

δια και υποδείγματα) (στο εξής: ΓΕΕΑ), δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί.

2 Το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητήθηκε είναι το κατωτέρω εικονιστικό σήμα:

3 Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στις κλάσεις 10, 20 και 24, υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας σχετικά με τη διεθνή κατάταξη των προϊόντων και των υπηρεσιών για την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν, για εκάστη των κλάσεων αυτών, στην ακόλουθη περιγραφή:

— κλάση 10: «Μαξιλάρια, μαξιλάρια κεφαλής, στρώματα, μαξιλάρια αέρος και κλίνες για ιατρικές χρήσεις»·

— κλάση 20: «Στρώματα· στρώματα αέρος· κλίνες· μη μεταλλικές σχάρες· στρωματσόπανα· κλινοστρωμνές»·

— κλάση 24: «Κλινοσκεπάσματα· μαξιλαροθήκες· κλινοσέντονα· κλινοσκεπάσματα με πούπουλα· επενδύσεις· καλύμματα στρωμάτων· υπνοσάκκοι».

4 Στις 16 Φεβρουαρίου 1998 η αίτηση δημοσιεύτηκε στο *Δελτίο κοινοτικών σημάτων*.

5 Στις 21 Απριλίου 1998 ο έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ άσκησε ανακοπή βάσει του άρθρου 42 του κανονισμού 40/94.

6 Η ανακοπή βασίζεται στην ύπαρξη προγενεστέρου σήματος καταχωρισθέντος στην Ισπανία. Πρόκειται για λεκτικό σήμα αποτελούμενο από τη λέξη Matratzen (στο εξής: προγενέστερο σήμα). Τα προϊόντα που διακρίνει το σήμα αυτό εμπίπτουν στην κλάση 20 υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «Έπιπλα κάθε είδους και, ιδίως, έπιπλα αναπαύσεως όπως κρεβάτια, ντιβάνια, κρεβάτια εκστρατείας, λίκνα, καναπέδες, αιώρες, κουκέτες, και καλάθια χρησιμεύοντα ως φορητά λίκνα· μετατρεπόμενα έπιπλα· τροχοί για κρεβάτια και έπιπλα· κομοδίνα· καρέκλες, πολυθρόνες και σκαμνιά· στρώματα με ελατήρια, αχυροστρωμνές, στρώματα και μαξιλάρια κεφαλής». Προς στήριξη της ανακοπής, ο έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών επικαλέστηκε τον σχετικό λόγο ανακοπής του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

7 Με απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 1999, το τμήμα ανακοπών απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως, δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφος 5, του κανονισμού 40/94, όσον αφορά τις κατηγορίες προϊόντων των κλάσεων 20 και 24. Συναφώς, το τμήμα ανακοπών έκρινε ότι υπήρχε κίνδυνος συγχύσεως, υπό την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 μεταξύ του σήματος του οποίου η καταχώριση ζητήθηκε και του προγενεστέρου σήματος. Αντιθέτως, απέρριψε την ανακοπή ως προς τις κατηγορίες προϊόντων της κλάσεως 10, με την αιτιολογία ότι δεν υπήρχε τέτοιος κίνδυνος συγχύσεως.

8 Στις 15 Νοεμβρίου 1999 ο έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ, δυνάμει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94, κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών. Ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως καταχωρίσεως όσον αφορά τις κατηγορίες προϊόντων της κλάσεως 10.

9 Στις 23 Νοεμβρίου 1999 η προσφεύγουσα άσκησε ωσαύτως προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ, δυνάμει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94, κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών. Ζήτησε την απόρριψη της ανακοπής όσον αφορά τις κατηγορίες προϊόντων των κλάσεων 20 και 24.

10 Στις 31 Οκτωβρίου 2000, το δεύτερο τμήμα προσφυγών αποφάνθηκε επί των προσφυγών που ασκήθηκαν ενώπιόν του. Το διατακτικό της αποφάσεως αυτής, η οποία κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 3 Νοεμβρίου 2000 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), έχει ως εξής:

«[...] το τμήμα

1. Δέχεται την προσφυγή της ανακόπτουσας.

2. Απορρίπτει την προσφυγή της αιτούσας.

3. Καταδικάζει την αιτούσα στα έξοδα και τέλη της διαδικασίας ενώπιον του τμήματος ανακοπών και της διαδικασίας στο πλαίσιο των υπό κρίση προσφυγών.»

11 Κατ' ουσίαν, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι, στην Ισπανία, τα δύο επίδικα σήματα θεωρούνταν παρόμοια και ότι, μεταξύ των διακρινομένων από τα δύο αυτά σήματα προϊόντων, ορισμένα είναι πανομοιότυπα και ορισμένα είναι κατά πολύ όμοια. Βάσει της αναλύσεως αυτής, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι υπήρχε κίνδυνος συγχύσεως, υπό την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, ως προς όλες τις κατηγορίες προϊόντων που αφορά η αίτηση.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

12 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 9 Ιανουαρίου 2001, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Στις 25 Μαΐου 2001 το ΓΕΕΑ κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου.

13 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να απορρίψει την ανακοπή που ασκήθηκε από τον έτερο διάδικο κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών·

— να υποχρεώσει το ΓΕΕΑ να καταχωρίσει το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητήθηκε·

— να καταδικάσει τον έτερο διάδικο κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών στο σύνολο των εξόδων των διαδικασιών ενώπιον του τμήματος ανακοπών, ενώπιον του τμήματος προσφυγών και ενώπιον του Πρωτοδικείου.

14 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

15 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα παραιτήθηκε του τρίτου αιτήματός της, με το οποίο ζητούσε να υποχρεωθεί το ΓΕΕΑ να καταχωρίσει το σήμα που αφορούσε η αίτησή της, πράγμα το οποίο σημείωσε το Πρωτοδικείο στα πρακτικά της συνεδριάσεως.

Νομική εκτίμηση

16 Η προσφεύγουσα προβάλλει, κατ' ουσίαν, δύο λόγους ακυρώσεως, αντλούμενους, αφενός, από την παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και, αφετέρου, από την αρχή της ελεύθερη κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94

Επιχειρήματα των διαδίκων

17 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα δύο επίδικα σήματα δεν είναι παρόμοια, αλλά, αντιθέτως κατά πολύ διαφορετικά. Στο πλαίσιο αυτό, ισχυρίζεται ότι το τμήμα προσφυγών κατέληξε σε αντίθετο συμπέρασμα περιορίζοντας, κακώς, την εξέταση του κινδύνου συγχύσεως απλώς και μόνον στο στοιχείο Matratzen του σήματος του οποίου η καταχώριση ζητείται.

18 Κατά την προσφεύγουσα, η μέθοδος την οποία ακολούθησε το τμήμα προσφυγών αντιβαίνει στις αρχές που απορρέουν από την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL (Συλλογή 1997, σ. I-6191). Συναφώς, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι από την εν λόγω απόφαση προκύπτει ότι, προς εκτίμηση της ομοιότητας μεταξύ δύο σημάτων και του κινδύνου συγχύσεως, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συνολική εντύπωση που προκαλούν τα σήματα αυτά.

19 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, στο πλαίσιο της συνολικής εντυπώσεως που προκαλεί το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται, το εικονιστικό στοιχείο είναι τουλάχιστον εξίσου σημαντικό με τα λεκτικά στοιχεία. Εξάλλου, από τα λεκτικά στοιχεία, μόνον το στοιχείο «CONCORD» έχει έντονα διακριτικό χαρακτήρα, ενώ τα άλλα δύο στοιχεία είναι αμιγώς περιγραφικά, δεδομένου ότι αποτελούν την ονομασία μιας εγκαταστάσεως.

20 Εξάλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι από την αρχή του περιορισμού των αποτελεσμάτων του καταχωρισμένου σήματος, όπως αυτή συνάγεται από το άρθρο 12, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, προκύπτει ότι το προγενέστερο σήμα δεν μπορεί να προβληθεί για εμποδισθεί η αιτούμενη καταχώριση σήματος.

21 Το ΓΕΕΑ φρονεί ότι η εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως στην οποία προέβη το τμήμα προσφυγών δεν πάσχει νομικό σφάλμα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

22 Όπως προκύπτει από το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, το αιτούμενο σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση εάν, λόγω του ταυτοσήμου του ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσδιορίζουν τα δύο σήματα, υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως του κοινού της εδαφικής περιοχής στην οποία απολαύει προστασίας το προγενέστερο σήμα. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 40/94, ως προγενέστερα σήματα νοούνται τα καταχωρισμένα σε κράτος μέλος σήματα τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από την ημερομηνία της αιτήσεως καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος.

23 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου η οποία αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1), το κανονιστικό περιεχόμενο του οποίου ταυτίζεται κατ' ουσίαν με το περιεχόμενο του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, συνιστά κίνδυνο συγχύσεως το να είναι δυνατό το κοινό να πιστέψει ότι τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από την ίδια επιχείρηση ή, ενδεχομένως, από συνδεόμενες μεταξύ τους οικονομικώς επιχειρήσεις (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-39/97, Canon, Συλλογή 1998, σ. I-5507, σκέψη 29, και της 22ας Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 17).

24 Κατά την ίδια νομολογία, η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως στο πνεύμα του κοινού πρέπει να εκτιμάται συνολικώς, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών παραγόντων της συγκεκριμένης υποθέσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου SABEL, προπαρατεθείσα, σκέψη 22, Canon, προπαρατεθείσα, σκέψη 16, Lloyd Schuhfabrik Meyer, προπαρατεθείσα, σκέψη 18, και της 22ας Ιουνίου 2000, C-425/98, Marca Mode, Συλλογή 2000, σ. I-4861, σκέψη 40).

25 Η συνολική αυτή εκτίμηση συνεπάγεται κάποια αλληλεξάρτηση των λαμβανομένων υπόψη παραγόντων και, ιδίως, την ομοιότητα των σημάτων καθώς και την ομοιότητα των προσδιοριζομένων προϊόντων ή υπηρεσιών. Έτσι, μια ελαφρά ομοιότητα μεταξύ των προσδιοριζομένων προϊόντων ή υπηρεσιών μπορεί να αντισταθμίζεται από μια έντονη ομοιότητα μεταξύ των σημάτων και αντιστρόφως (προπαρατεθείσες αποφάσεις Canon, σκέψη 17, Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 19, και Marca Mode, σκέψη 40). Η αλληλεξάρτηση των παραγόντων αυτών εκφράζεται στην έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94, σύμφωνα με την οποία η έννοια της ομοιότητας ενδείκνυται να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με τον κίνδυνο συγχύσεως του οποίου η εκτίμηση εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το πόσο γνωστό είναι το σήμα στην αγορά και από τον βαθμό ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου καθώς και μεταξύ των σημαινομένων προϊόντων ή υπηρεσιών.

26 Επιπλέον, η αντίληψη του μέσου καταναλωτή των επιμάχων προϊόντων ή υπηρεσιών έχει καθοριστική σημασία για την εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως. Ο μέσος καταναλωτής όμως προσλαμβάνει συνήθως ένα σήμα ως μία ολότητα και δεν επιδίδεται σε εξέταση των διαφόρων λεπτομερειών του (προπαρατεθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 23, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 25). Στο πλαίσιο της συνολικής αυτής εκτιμήσεως, ο μέσος καταναλωτής θεωρείται ότι έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος. Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί υπόψη το στοιχείο ότι ο μέσος καταναλωτής σπανίως έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε άμεση σύγκριση των διαφόρων σημάτων, αλλά ότι είναι αναγκασμένος να εμπιστεύεται την ατελή εικόνα τους που έχει συγκρατήσει στη μνήμη του. Πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το στοιχείο ότι το επίπεδο της προσοχής του μέσου καταναλωτή είναι δυνατόν να μεταβάλλεται αναλόγως της κατηγορίας των αντίστοιχων προϊόντων ή υπηρεσιών (προπαρατεθείσα απόφαση Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 26).

27 Εν προκειμένω, το προγενέστερο σήμα έχει καταχωρισθεί στην Ισπανία. Επομένως, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη στοιχείων, η άποψη του κοινού στην Ισπανία. Το κοινό αυτό, δεδομένου ότι τα προσδιοριζόμενα από τα επίμαχα σήματα προϊόντα προορίζονται για γενική κατανάλωση, αποτελείται από τους μέσους καταναλωτές οι οποίοι είναι κατά κύριο λόγο ισπανόφωνοι. Όπως ορθώς εξέθεσε το ΓΕΕΑ, η διαπίστωση ότι το ενδιαφερόμενο κοινό είναι ισπανόφωνο δεν αποδυναμώνεται από το γεγονός ότι ορισμένοι γερμανόφωνοι είναι προσωρινώς ή μονίμως εγκατεστημένοι στην Ισπανία, αν υποτεθεί ότι τούτο αληθεύει.

28 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι τα προσδιοριζόμενα από τα δύο επίμαχα σήματα προϊόντα είναι πανομοιότυπα ή, τουλάχιστον, παρόμοια. Ισχυρίζεται όμως ότι τα δύο αυτά σήματα δεν είναι παρόμοια ούτε, κατά μείζονα λόγο, πανομοιότυπα και ότι δεν υφίσταται κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ τους. Επομένως, ενδείκνυται να περιοριστεί η εξέταση στα δύο αυτά σημεία.

29 Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ των δύο επιμάχων σημάτων, το τμήμα προσφυγών έκρινε, στο σημείο 26 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι αυτά είναι παρόμοια.

30 Συναφώς, επισημαίνεται γενικώς ότι δύο σήματα είναι παρόμοια οσάκις, κατά την άποψη του ενδιαφερομένου κοινού, υπάρχει μια τουλάχιστον μερική ισότητα μεταξύ τους όσον αφορά μία ή πλείονες ουσιώδεις πτυχές. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, είναι ουσιώδεις η οπτική, η ακουστική και η εννοιολογική πτυχή (προπαρατεθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 23, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 25).

31 Εν προκειμένω, η λέξη «Matratzen» αποτελεί συγχρόνως το προγενέστερο σήμα και ένα από τα σημεία που αποτελούν το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι το προγενέστερο σήμα ταυτίζεται, από οπτικής και ακουστικής απόψεως, με ένα από τα σημεία που αποτελούν το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται. Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή δεν επαρκεί από μόνη της για να θεωρηθεί ότι τα δύο επίμαχα σήματα, θεωρούμενα έκαστο ως σύνολο, είναι παρόμοια.

32 Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι η εκτίμηση της ομοιότητας μεταξύ δύο σημάτων πρέπει να στηρίζεται στη συνολική εντύπωση που προκαλούν τα σήματα, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των διακριτικών και κυρίαρχων στοιχείων τους (προπαρατεθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 23, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 25).

33 Επομένως, πρέπει να κριθεί ότι ένα σύνθετο σήμα μπορεί να θεωρηθεί παρόμοιο με άλλο σήμα, το οποίο είναι πανομοιότυπο ή παρόμοιο προς ένα από τα στοιχεία που αποτελούν το σύνθετο σήμα, μόνον αν το στοιχείο αυτό είναι το κυρίαρχο στοιχείο στη συνολική εντύπωση που προκαλεί το σύνθετο σήμα. Τούτο συμβαίνει οσάκις το συνθετικό στοιχείο και μόνον αυτό μπορεί να κυριαρχεί στην εικόνα του σήματος αυτού την οποία διατηρεί στη μνήμη του το ενδιαφερόμενο κοινό και, επομένως, όλα τα υπόλοιπα στοιχεία που αποτελούν το σήμα είναι αμελητέα στο πλαίσιο της συνολικής εντυπώσεως που προκαλεί το εν λόγω σήμα.

34 Πρέπει να διευκρινισθεί ότι η προσέγγιση αυτή δεν σημαίνει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνον ένα από τα στοιχεία που αποτελούν το σύνθετο σήμα και να συγκρίνεται με ένα άλλο σήμα. Αντιθέτως, η σύγκριση αυτή πρέπει να γίνεται με εξέταση των επιμάχων σημάτων στο πλαίσιο της οποίας έκαστο θεωρείται ως σύνολο. Εντούτοις, τούτο δεν αποκλείει ότι στη συνολική εντύπωση που προκαλεί ένα σύνθετο σήμα στη μνήμη του ενδιαφερομένου κοινού μπορεί, υπό ορισμένες συνθήκες, να κυριαρχεί ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία που το αποτελούν.

35 Όσον αφορά την εκτίμηση του κυρίαρχου χαρακτήρα ενός ή περισσοτέρων συγκεκριμένων στοιχείων που αποτελούν ένα σύνθετο σήμα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, οι εγγενείς ιδιότητες εκάστου των συνθετικών στοιχείων σε σύγκριση με τις εγγενείς ιδιότητες των άλλων στοιχείων. Επιπλέον και επικουρικώς, μπορεί να λαμβάνεται υπόψη η σχετική θέση των διαφόρων συνθετικών στοιχείων στη διάταξη των στοιχείων του συνθέτου σήματος.

36 Εν προκειμένω, πρέπει να ελεγχθεί αν το τμήμα προσφυγών εξέτασε ποιο ή ποια από τα στοιχεία που αποτελούν το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται μπορεί (ή μπορούν) να κυριαρχεί (ή να κυριαρχούν) στην εικόνα του σήματος αυτού την οποία το ενδιαφερόμενο κοινό διατηρεί στη μνήμη του, με αποτέλεσμα ότι τα λοιπά συνθετικά στοιχεία του είναι αμελητέα συναφώς.

37 Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, το τμήμα προσφυγών έπρεπε να εξετάσει τα εν λόγω συνθετικά στοιχεία ως προς τα οπτικά, τα ακουστικά και, ενδεχομένως, τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά τους. Προέβη στην εξέταση αυτή καταλήγοντας με το σημείο 24 της αποφάσεώς του στο συμπέρασμα ότι η λέξη «Matratzen» αποτελεί «το πλέον εξέχον στοιχείο» του σήματος του οποίου η καταχώριση ζητείται.

38 Προπάντων, πρέπει να διαπιστωθεί ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η λέξη «Matratzen» δεν είναι, κατά την άποψη του ενδιαφερομένου κοινού, περιγραφική των προσδιοριζομένων προϊόντων. Πράγματι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 27 ανωτέρω, το κοινό αυτό είναι κυρίως ισπανόφωνο. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, βεβαίως, η λέξη αυτή σημαίνει «στρώμα» στα γερμανικά και ότι, βάσει της εννοίας αυτής, είναι περιγραφική μέρους τουλάχιστον των προϊόντων που προσδιορίζει το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δικογραφία δεν περιέχει κανένα στοιχείο βάσει του οποίου να μπορεί να αποδειχθεί ότι σημαντικό μέρος του ενδιαφερομένου κοινού έχει επαρκείς γνώσεις γερμανικών ώστε να κατανοεί την έννοια αυτή. Εξάλλου, η λέξη «Matratzen» δεν έχει καμία ομοιότητα με τη λέξη «στρώμα» στα ισπανικά, ήτοι με τη λέξη «colchón». Τέλος, η λέξη «Matratzen» μοιάζει, βέβαια, με την αγγλική λέξη «mattresses», η οποία σημαίνει «στρώματα». Ωστόσο, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το ενδιαφερόμενο κοινό έχει κάποιες γνώσεις αγγλικών, διαπιστώνεται ότι η λέξη «mattresses» δεν αποτελεί μέρος του βασικού λεξιλογίου της γλώσσας αυτής και ότι, παρά την ομοιότητα που υπάρχει μεταξύ της λέξεως αυτής και της λέξεως «Matratzen», υπάρχουν επίσης και διαφορές μεταξύ των δύο αυτών λέξεων.

39 Όσον αφορά τη λέξη «Concord», δεν υπάρχει λόγος να θεωρηθεί ότι ο διακριτικός χαρακτήρας αυτής έχει αποδυναμωθεί λόγω της συχνής χρήσεώς της στην ισπανική αγορά στο πλαίσιο της παρουσιάσεως προϊόντων και υπηρεσιών προοριζομένων για τους μέσους καταναλωτές. Πράγματι, στην απάντησή του σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, το ΓΕΕΑ δεν αναφέρθηκε στη χρήση αυτή. Εξάλλου, ούτε η λέξη Concord είναι, κατά την άποψη του ενδιαφερομένου κοινού, περιγραφική των προϊόντων που προσδιορίζει το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται.

40 Η λέξη «Markt» κατέχει περιθωριακή, αν όχι εντελώς αμελητέα, θέση στο σύνθετο σήμα, σε σύγκριση με τις λέξεις «Matratzen» και «Concord».

41 Όσον αφορά τέλος το εικονιστικό σημείο που περιέχεται στο σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται, διαπιστώνεται ότι το σημείο αυτό είναι περιγραφικό σε σχέση με τα προσδιοριζόμενα από το σήμα αυτό προϊόντα. Ένα στοιχείο συνθέτου σήματος το οποίο είναι περιγραφικό των προσδιοριζομένων από το σήμα αυτό προϊόντων δεν μπορεί να θεωρηθεί, κατ' αρχήν, ως το κυρίαρχο στοιχείο αυτού.

42 Όσον αφορά τη διάταξη των στοιχείων του σήματος του οποίου η καταχώριση ζητείται, πρέπει να επισημανθεί ότι οι λέξεις «Matratzen» και «Concord» κατέχουν κεντρική θέση.

43 Επομένως, οι λέξεις «Matratzen» και «Concord» μπορούν να θεωρηθούν ως τα σημαντικότερα στοιχεία που αποτελούν το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται. Πάντως, η πρώτη λέξη, όπως εξέθεσε το ΓΕΕΑ με το υπόμνημα αντικρούσεως, χαρακτηρίζεται από την υπεροχή των συμφώνων σκληρής προφοράς και, δεδομένου ότι ουδεμία ομοιότητα παρουσιάζει προς οποιαδήποτε ισπανική λέξη, έχει προφανώς περισσότερες πιθανότητες από τη δεύτερη λέξη να διατηρηθεί στη μνήμη του ενδιαφερομένου κοινού. Επομένως, μπορεί να θεωρηθεί ότι η λέξη «Matratzen» αποτελεί το κυρίαρχο στοιχείο του σήματος του οποίου η καταχώριση ζητείται.

44 Συνεπώς, το τμήμα προσφυγών ορθώς θεώρησε ότι, για το ενδιαφερόμενο κοινό, υπάρχει οπτική και ακουστική ομοιότητα μεταξύ των δύο σημάτων. Εξάλλου, δεν μπορεί να επισημανθεί καμία εννοιολογική διαφορά μεταξύ του προγενεστέρου σήματος και του κυρίαρχου στοιχείου του σήματος του οποίου η καταχώριση ζητείται, δεδομένου ότι η λέξη Matratzen δεν σημαίνει κάτι στα ισπανικά. Συνεπώς, το τμήμα προσφυγών ορθώς κατέληξε ότι το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται είναι παρόμοιο προς το προγενέστερο σήμα.

45 Όσον αφορά τον κίνδυνο συγχύσεως, θεωρείται ότι ο κίνδυνος αυτός υφίσταται οσάκις, σωρευτικώς, ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ των επιμάχων σημάτων και ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ των προσδιοριζομένων από τα σήματα αυτά προϊόντων ή υπηρεσιών είναι αρκούντως υψηλοί.

46 Εν προκειμένω, με τη σκέψη 44 ανωτέρω κρίθηκε ότι το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται είναι παρόμοιο προς το προγενέστερο σήμα.

47 Όσον αφορά τον βαθμό ομοιότητας μεταξύ των προσδιοριζομένων από τα δύο επίμαχα σήματα προϊόντων, το τμήμα προσφυγών, στη σκέψη 25 της προσβαλλομένης αποφάσεως, και το ΓΕΕΑ, με το υπόμνημά του αντικρούσεως, εξέθεσαν ορθώς και χωρίς να αντιλέξει συναφώς η προσφεύγουσα, ότι τα προϊόντα αυτά είναι εν μέρει πανομοιότυπα και εν μέρει παρόμοια σε μεγάλο βαθμό.

48 Επομένως, σωρευτικώς θεωρούμενοι, ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ των επιμάχων σημάτων και ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ των προσδιοριζομένων από τα σήματα αυτά προϊόντων είναι αρκούντως υψηλοί. Επομένως, ορθώς το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ των επιμάχων σημάτων.

49 Εξάλλου, το συμπέρασμα αυτό δεν αποδυναμώνεται από τα επιχειρήματα που αντλεί η προσφεύγουσα από το άρθρο 12, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η διάταξη αυτή μπορεί να ασκεί επιρροή στη διαδικασία καταχωρίσεως, η επιρροή αυτή περιορίζεται, όσον αφορά την εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως, στον αποκλεισμό του ενδεχομένου να θεωρηθεί ένα περιγραφικό σημείο το οποίο αποτελεί μέρος ενός συνθέτου σήματος ως διακριτικό και κυρίαρχο στοιχείο στη συνολική εντύπωση που προκαλεί το σήμα αυτό. Όπως προκύπτει από το σημείο 38 ανωτέρω, εν προκειμένω, η λέξη «Matratzen» δεν είναι, κατά την άποψη του ενδιαφερομένου κοινού, περιγραφική των προϊόντων που προσδιορίζει το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται. Επομένως, το επιχείρημα που αντλείται από το άρθρο 12, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 είναι αλυσιτελές.

50 Επομένως, ορθώς το τμήμα προσφυγών, κρίνοντας ότι το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητείται εμπίπτει στο άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, απέρριψε την αίτηση όσον αφορά τις κατηγορίες προϊόντων της κλάσεως 10, μεταρρυθμίζοντας έτσι την απόφαση του τμήματος ανακοπών, και απέρριψε την προσφυγή της προσφεύγουσας κατά της εκ μέρους του τμήματος ανακοπών απορρίψεως της αιτήσεως καταχωρίσεως όσον αφορά τις λοιπές κατηγορίες προϊόντων.

51 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 πρέπει να απορριφθεί.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων

Επιχειρήματα των διαδίκων

52 Η προφεύγουσα φρονεί ότι η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (άρθρο 28 ΕΚ) παραβιάζεται οσάκις εθνικό σήμα το οποίο αποτελείται από λέξη η οποία είναι περιγραφική σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα του κράτους μέλους καταχωρίσεως μπορεί να προβληθεί για να απορριφθεί αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος το οποίο αποτελείται από ένα συνδυασμό περιγραφικών λέξεων και ένα διακριτικό στοιχείο, όπως είναι η λέξη «concord». Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου των σημάτων, δεδομένου ότι το προγενέστερο σήμα είναι περιγραφικό των οικείων προϊόντων σε μεγάλο τμήμα της Κοινότητας, δεν μπορεί να καταχωρισθεί στην Ισπανία.

53 Το ΓΕΕΑ αντιτείνει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακοπής, δεν είναι δυνατόν να προσβληθεί ένα προγενέστερο εθνικό σήμα ούτε να τεθεί υπό αμφισβήτηση το κύρος του. Εξάλλου, το ΓΕΕΑ φρονεί ότι, δυνάμει της αρχής της συνυπάρξεως του

κοινοτικού σήματος με τα εθνικά σήματα, είναι απολύτως εφικτό να έχει καταχωρισθεί ένα σήμα εντός κράτους μέλους, ενώ είναι περιγραφικό σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα του κράτους μέλους αυτού.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

54 Υπογραμμίζεται, πρώτον, ότι ουδόλως προκύπτει ότι η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων απαγορεύει σε κράτος μέλος να καταχωρίζει, ως εθνικό σήμα, ένα σήμα το οποίο, στη γλώσσα άλλου κράτους μέλους, είναι περιγραφικό των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών και, συνεπώς, δεν μπορεί να καταχωρισθεί ως κοινοτικό σήμα. Πράγματι, η εθνική αυτή καταχώριση δεν αποτελεί αφ' εαυτής εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Επιπλέον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η Συνθήκη δεν επηρεάζει την ύπαρξη των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά περιορίζει μόνον, αναλόγως των συνθηκών, την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1976, 119/75, Terrapin, Συλλογή τόμος 1976, σ. 383, σκέψη 5, και της 22ας Ιανουαρίου 1981, 58/80, Dansk Supermarked, Συλλογή 1981, σ. 181, σκέψη 11).

55 Εξάλλου, ούτε από τις διατάξεις του παραγώγου δικαίου προκύπτει απαγόρευση προς ένα κράτος μέλος να καταχωρίσει ως σήμα ένα σημείο το οποίο, στη γλώσσα άλλου κράτους μέλους, είναι περιγραφικό των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε το ΓΕΕΑ με το υπόμνημά του αντικρούσεως, ο κοινοτικός νομοθέτης καθιέρωσε σύστημα βασιζόμενο στη συνύπαρξη του κοινοτικού σήματος με τα εθνικά σήματα (βλ., συναφώς, την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94). Εξάλλου, ορθώς το ΓΕΕΑ επισήμανε επίσης με το υπόμνημά του αντικρούσεως ότι το κύρος της καταχωρίσεως ενός σήματος ως εθνικού σήματος δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση στο πλαίσιο διαδικασίας καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος, αλλά αποκλειστικώς στο πλαίσιο διαδικασίας ακυρώσεως κινηθείσας εντός του οικείου κράτους μέλους.

56 Δεύτερον, ο κοινοτικός νομοθέτης δεν παρέβη τα άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ ορίζοντας, στο άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού 40/94, ότι το αιτούμενο κοινοτικό σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση εάν υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ του σήματος αυτού και προγενεστέρου σήματος καταχωρισμένου εντός κράτους μέλους, ανεξαρτήτως του αν το δεύτερο αυτό σήμα έχει περιγραφικό χαρακτήρα σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα του κράτους μέλους καταχωρίσεως.

57 Πράγματι, ούτε η διάταξη αυτή ούτε ο τρόπος που μπορεί να την εφαρμόζει το ΓΕΕΑ αποτελούν εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Συναφώς, επισημαίνεται ότι από το άρθρο 106, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός δεν επηρεάζει το δικαίωμα, που παρέχει το δίκαιο των κρατών μελών, για άσκηση αγωγών κατά της χρήσης μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος λόγω προσβολής των δικαιωμάτων επί προγενεστέρων εθνικών σημάτων. Επομένως, εφόσον σε μια συγκεκριμένη περίπτωση υφίσταται κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ προγενεστέρου εθνικού σήματος και σημείου του οποίου ζητείται η καταχώριση ως κοινοτικού σήματος, η χρησιμοποίηση του σημείου αυτού μπορεί να απαγορευθεί από το εθνικό δικαστήριο στο πλαίσιο διαδικασίας κινηθείσας λόγω απομμήσεως σήματος. Συναφώς, δεν γίνεται διαφοροποίηση αναλόγως του αν το σήμα αυτό έχει όντως καταχωρισθεί ως κοινοτικό σήμα ή όχι. Επομένως, ούτε η καταχώριση ενός σημείου ως κοινοτικού σήματος ούτε η άρνηση αυτής της καταχωρίσεως ασκούν επιρροή στη δυνατότητα του αιτούντος την καταχώριση κοινοτικού σήματος να εμπορεύεται τα προϊόντα του υπό το σημείο αυτό εντός του κράτους μέλους στο οποίο καταχωρίσθηκε το προγενέστερο σήμα.

58 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το άρθρο 30 ΕΚ επιτρέπει τις παρεκκλίσεις από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων οι οποίες απορρέουν από την άσκηση δικαιωμάτων αντλουμένων από εθνικό σήμα μόνο στο μέτρο που οι παρεκκλίσεις αυτές δικαιολογούνται από «τη διασφάλιση των δικαιωμάτων που συνιστούν το ειδικό αντικείμενο της οικείας βιομηχανικής ιδιοκτησίας» (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις του Δικαστηρίου Dansk Supermarked, προπαρατεθείσα, σκέψη 11, και της 23ης Απριλίου 2002, C-143/00, Boehringer Ingelheim κ.λπ., Συλλογή 2002, σ. I-3759, σκέψη 12). Όσον αφορά αυτό το ειδικό αντικείμενο, το Δικαστήριο έκρινε ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ουσιώδης λειτουργία του σήματος, η οποία συνίσταται στην παροχή στον καταναλωτή ή τελικό χρήστη της εγγυήσεως ότι το προϊόν που φέρει το σήμα έχει συγκε-

κριμένη προέλευση, με το να του δίδει τη δυνατότητα να διακρίνει το προϊόν αυτό, χωρίς κίνδυνο συγχύσεως, από προϊόντα άλλης προελεύσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Boehringer Ingelheim κ.λπ., σκέψη 12). Το δικαίωμα του δικαιούχου του σήματος να αντιτάσσεται σε κάθε χρησιμοποίηση του σήματος αυτού ικανή να αλλοιώσει την εγγύηση προελεύσεως, νοούμενη κατά τα ανωτέρω, ανάγεται στο ειδικό αντικείμενο του δικαιώματος επί του σήματος (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1996, C-427/93, C-429/93 και C-436/93, Bristol-Myers Squibb κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-3457, σκέψη 48, και Boehringer Ingelheim κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψη 13).

59 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι το κοινοτικό σήμα έχει ενιαίο χαρακτήρα [βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Μαρτίου 2000, T-91/99, Ford Motor κατά ΓΕΕΑ (OPTIONS), Συλλογή 2000, σ. II-1925, σκέψεις 23 έως 25]. Επομένως, όπως προκύπτει, αντιστοίχως, από το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 και από το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού, η αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος απορρίπτεται οσάκις υφίσταται απόλυτος ή σχετικός λόγος απαραδέκτου σε τμήμα της Κοινότητας. Επομένως, το ότι είναι δυσχερέστερο για έναν επιχειρηματία να επιτύχει την καταχώριση ενός σημείου ως κοινοτικού σήματος απ' ό,τι να επιτύχει την καταχώριση του ίδιου σημείου ως εθνικού σήματος αποτελεί το τίμημα της ομοιόμορφης προστασίας της οποίας τυγχάνει το κοινοτικό σήμα σε ολόκληρη την επικράτεια της Κοινότητας.

60 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων πρέπει επίσης να απορριφθεί.

61 Από όλα τα ανωτέρω συνάγεται ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του

νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα του ΓΕΕΑ, σύμφωνα με το αίτημα αυτού.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Βηλαράς Tiili Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 23 Οκτωβρίου 2002.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

V. Tiili